

D'esquerra a dreta, Ramon Parés, director del Centre d'Estudis Jurídics i Formació Especialitzada, Francesc Caminal, vocal del Consell General del Poder Judicial, José Ramón Vázquez, president del Tribunal Superior de Justicia de Galicia i Núria de Gispert, consellera de Justicia de la Generalitat de Catalunya. De Gispert va ressaltar la importància de normalitzar l'administració de justícia.

ralment, no poden faltar en un debat sobre aquest tema representants del Canadà i del Quebec, una de les deu províncies, que va ser a punt de declarar la independència l'any passat. Al Canadà l'anglès és la llengua d'ús de gairebé el 70% de la població, però hi ha una important minoria francòfona. Aquesta s'agrupa majoritàriament al Quebec, que ocupa el 15% del territori i on el 83% de la població té el francès de llengua habitual.

Al Quebec han optat també per una solució territorial. La llengua oficial de la província és el francès, perquè s'ha estimat que era l'única manera de preservar-lo al Canadà. "Com l'anglès té un avantatge comparatiu —explica José Woehrling, professor de dret constitucional de la Universitat de Montréal—, el bilingüisme faria desaparèixer el francès". És per això que els immigrants del Quebec anglòfons tenen prohibit d'enviar els fills a l'escola anglesa.

També hi ha minories francòfonas a les altres províncies, però fins el 1979 l'única minoria amb drets lingüístics efectivament protegits per la constitució era la minoria anglòfona del Quebec, diu Woehrling. Pel que fa a la justícia, el parlament canadenc

El parlament canadenc ha aprovat un seguit de normes per assegurar als acusats que seran jutjats en la llengua pròpia.

ha aprovat un seguit de normes per assegurar als acusats que seran jutjats en la llengua pròpia, afirma Jean-Louis Badouin, magistrat del tribunal d'Apel·lació del Quebec. No obstant això, i probablement perquè la legislació lingüística canvia d'una província a una altra, el dret de tenir un procés legal en la llengua oficial pròpia no es respecta a tot l'estat. "En algunes províncies —diu Woehrling—, el dret d'un ciutadà canadenc francòfon en un tribunal canadenc es redueix a tenir un intèrpret, el mateix dret que tindria si fos xinès o espanyol". La seva conclusió és, doncs, ben clara: "Actualment, les disposicions constitucionals

sobre el bilingüisme parlamentari, legislatiu i judicial, només les apliquen l'estat central i tres de les deu províncies: Quebec, Manitoba i New Brunswick".

"El pal de paller dels drets lingüístics del Canadà —afirma Santiago Vidal i Marsal, magistrat del jutjat penal número u de Sabadell— sembla que és l'encreuament entre la normativa federal i la provincial, que aquí seria nacional. La situació del Canadà és la més semblant a la de Catalunya en el bilingüisme, però —continua irònicament— quan aquí s'encreuen les normatives, es parla del risc de fractura de la unitat jurisdiccional de l'estat espanyol". No ens assemblem tant, replica el professor Woehrling, en un comentari que fa pensar: "Nosaltres tenim una majoria francòfona unilingüe, mentre que a Catalunya no hi ha monolingües catalans o no n'hi hagi, la normalització lingüística de Catalunya no serà mai completa, si no es duu a terme a l'administracions de Justícia, sentència la consellera de Justícia Núria de Gispert.

S'ha encetat un debat sobre les mesures a adoptar per a una major normalització de l'administració de justícia, en què tan poc s'ha avançat. "El camí a seguir és el de conscienciar els juristes, els professionals del dret i els col·legis oficials", diu Francesc Caminal Badia, vocal del Consell General de Poder Judicial. Ara, l'única proposta concreta sobre les mesures a adoptar, de caire gairebé anecdòtic, surt dels llavis del magistrat de Barcelona Josep Niubó: "Una persona ja morta i gens radical —explica— va dir-me durant el debat del text de l'Estatut que a Catalunya les llengües judicials haurien de ser dues: el castellà a l'àrea metropolitana de Barcelona, i el català a la resta del territori. Es podria plantejar, encara que es podria interpretar com una ruptura del país". S'accepten comentaris. El debat sobre la llengua de la justícia queda obert.

Concepció Catalán